

Tijdelijke sluiting NINO-bibliotheek i.v.m. corona

De NINO-bibliotheek is gesloten, in ieder geval tot en met dinsdag 28 april 2020, in overeenstemming met de maatregelen van de Universiteit Leiden en UBL m.b.t. coronavirus. De meest actuele stand van zaken vindt u op www.universiteitleiden.nl/dossiers/coronavirus/updates.

Medewerkers van de universiteit werken zoveel mogelijk thuis; dit geldt ook voor de medewerkers van de NINO-bibliotheek en het NINO-onderzoekscentrum.

Gezien de bijzondere omstandigheden kan bij hoge uitzondering en voor korte duur een monografie of tijdschrift uitgeleend worden aan studenten en medewerkers van de UL. Verzoeken kunnen gestuurd worden naar uitleen@library.leidenuniv.nl of naar de NINO-vakreferenten Anita Keizers en Mariëtte Keuken. Zij bepalen of het item in aanmerking komt voor uitleen. Ophalen en terugbrengen van boeken gaat via de lockers van de UBL (maandag t/m vrijdag 9.00-17.00u; weekend gesloten).

Beste allen,

allereerst hoop ik dat het goed gaat met iedereen in deze bevreemdende tijden. Graag wil ik in deze nieuwsbrief beginnen met een kort terugblik op de afgelopen 3 maanden. Het begin van 2020 werd getekend door een zeer trieste gebeurtenis: op 15 januari overleed onze dierbare vriend en collega Olivier Nieuwenhuysse. Olivier was archeoloog van het oude Nabije Oosten en sinds vorig jaar als *visiting research fellow* verbonden aan het NINO. Zijn overlijden betekent een groot gemis voor ons allemaal, zowel op persoonlijk als wetenschappelijk vlak.

Op 30 januari vond voor de tweede keer de jaarlijkse NINO-dag plaats. Dit jaar werd dit evenement georganiseerd door gastheer Ilan Peled aan de UvA in Amsterdam. Het thema van de dag was *Magic, rituals and cult in the ancient Near East*, met lezingen van Andrew George, Daniel Schwemer, Karel van der Toorn, Ilan Peled, Jacques van der Vliet, Kasia Szpakowska en Margaretha Folmer. In de middag werden er tijdens de *lightning sessions* korte presentaties gegeven door diverse onderzoekers over projecten op het gebied van het oude Nabije Oosten in Nederland. Het was een zeer geslaagde, goed bezochte bijeenkomst en ik wil graag de organisatoren, en met name Ilan Peled, bedanken voor hun inzet en gastvrijheid. In 2021 zal de

NINO-dag plaatsvinden op donderdag 28 januari in het RMO in Leiden en worden georganiseerd door het NINO in samenwerking met de Faculteit der Archeologie.

De huidige Corona-crisis raakt iedereen en heeft ook zijn weerslag op het functioneren van het NINO. De bibliotheek is gesloten, en een aantal geplande evenementen kunnen geen doorgang vinden. Zo is bijvoorbeeld de opening van de fototentoonstelling van de Frank Scholtencollectie in het RMO (gepland op 2 april) tot nader order uitgesteld. Desondanks proberen we het NINO zo goed mogelijk draaiende te houden. Op dit moment loopt de sollicitatieprocedure voor de nieuwe postdoctoral fellow. Deze fellow zal, als de omstandigheden het toelaten, per 1 september beginnen als de tweede NINO post-doc, naast Lucy Bennison-Chapman die vorig jaar september is gestart. Deze maand is ook het digitaliseringsproject van de Scholtencollectie, waarvoor de voorbereidingen al vorig jaar zijn getroffen, officieel van start gegaan. In samenwerking met de UB Leiden zullen de foto's van Frank Scholten worden gedigitaliseerd en via de Digital Collections van de UB beschikbaar worden gesteld. We zullen u op de hoogte houden van de voortgang van dit project.

Blijf gezond en hopelijk tot spoedig!

WW

Alle musea in Nederland zijn gesloten tot 1 juni. Onze vaste partner, het Rijksmuseum van Oudheden, biedt veel online mogelijkheden – zoals een virtueel bezoek via Google Maps met Indoor Streetview. Zie www.rmo.nl/nieuws-pers/nieuwsberichten/museum-online-open

Vanaf maart heeft het NINO voor het eerst een Visiting Professor: de egyptoloog Dimitri Laboury uit Luik. Tot ieders grote spijt moest Dimitri al na twee weken in Leiden terugkeren naar huis vanwege de corona-crisis.

Tot het einde van het collegejaar wordt er geen fysiek onderwijs gegeven bij de Universiteit Leiden, en tot 1 juni vinden er geen evenementen zoals lezingen plaats. We bekijken wat de mogelijkheden zijn om het Visiting Professorship te verplaatsen naar een andere periode of anders in te vullen, zoals we voor veel geplande activiteiten andere oplossingen moeten vinden.

Eind januari stopte Sophia Mons als student-assistente bij het NINO-office. Zij is opgevolgd door Hanna Hoogenraad, die zich hieronder voorstelt.

CvZ

Even voorstellen

Hanna Hoogenraad

Mijn naam is Hanna Hoogenraad en sinds begin februari ben ik werkzaam als bureauassistent bij het NINO. Hiernaast ben ik mijn onderzoeksmaster Classics and Ancient Civilizations aan de Vrije Universiteit Amsterdam aan het afronden, waarin ik mij heb gespecialiseerd in de interactie tussen de Griekse wereld en het Nabije Oosten vanuit een literair standpunt. Deze master sluit aan bij mijn interesses in de oude wereld na mijn bachelor Griekse en Latijnse Taal en Cultuur aan de VU, waarin ik ook vrijwel alle vakken in de talen en culturen van het Oude Nabije Oosten heb gevolgd. Op dit moment ben ik bezig met het schrijven van mijn scriptie over een vertaalbeweging in Syrië in de vijfde tot de zevende eeuw na Christus, waarbij men in de Syrische vertalingen van Griekse werken dezelfde elementen als het Grieks begint weer te geven. Ik kijk er naar uit om de aankomende periode op het NINO te werken in een omgeving waar de oude culturen centraal staan!

NINO Student Research Assistant Katarina Mokranova

I am a Research Master student in Archaeology of the Near East at Leiden University specializing in Islamic Archaeology and ceramics. In February 2020, I have started in the role of NINO Student Research Assistant on a project analysing the ceramics retrieved from the Byzantine-Early Islamic marketplace at Jarash in Jordan. My research is undertaken in the framework of the Leiden Islamic Jarash Project, directed by Dr Ian Simpson of the Faculty of Archaeology, Leiden University, which is a programme of research investigating the archaeology of marketplace shops and households in Byzantine and early Islamic Jarash (500-1000 CE). Jarash is a large, well-preserved city in northern Jordan and we are working towards understanding the marketplace of the site at the crossroads of the temporal changes in dietary practices and commercial activities. The funding for my research is very generously provided by the NINO.

The marketplace section of the Jarash Project sheds light on the overlooked but important period of social, cultural and economic transition that took a place in Byzantine-early Islamic times. The project I am undertaking seeks to understand the role of the commercial district and marketplace streets surrounding an early congregational mosque that was discovered by Dr Alan Walmsley in an earlier phase of archaeological investigations at Jarash. This project will produce a pottery dataset, stored in the project's relational database, in conjunction with an enhanced ceramic ware-typology and type-series, which will be supplemented with digitised images of pottery drawings and macroscopic analysis of the sherds in the type-series. Such an approach will provide substantial data for subsequently studying the ceramic assemblages from the marketplace within the framework of trade and exchange, cooking practices and diet, and social organisation of production. The results of this project will be utilised in future publications on Jarash both in academic journals and an upcoming volume on the site. Furthermore, updates on the Islamic Jarash Project, including my research project

within it, will be provided through the Faculty of Archaeology website as well as the forthcoming Islamic Jarash Project website.

I would like to express my utmost gratitude to the NINO institute for giving me the opportunity to undertake this research and contribute to the progress in scholarly research on Jarash.

Nieuws van het NINO- onderzoekscentrum

Study trip to Tübingen

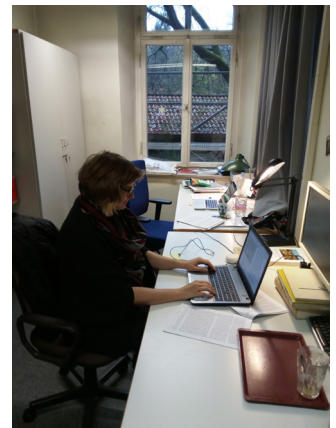
Thanks to the NINO Outgoing Mobility Grant, I was able to spend a period of study at the University of Tübingen. The study trip occurred during the month of October and its duration has been of four weeks. In addition to the grant offered by the NINO institute, the host institution has supported my stay with additional funding and a number of facilities, such as the access to the WIFI network and monthly bus abonnement. Other funding has been provided by private institutions through the mediation of Prof. O.E. Kaper, to whom I am very grateful.

The study trip allowed me to conduct a comparative research about ancient Near Eastern and Egyptian religion, with a special focus on the relationship between Egypt and Levantine cultures. The possibility to deepen this research horizon have played a significant role to better define some methodological aspects of my PhD dissertation. Furthermore, my stay in Tübingen has proved to be a fruitful experience: an article

resulted from the research conducted during the study trip has been accepted for an upcoming publication.

The study trip has been a unique occasion to refine my methodology and deepen my knowledge and accessibility of non-Egyptian documents. I am strongly grateful to the Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten for having partly contributed to the realization of this productive experience.

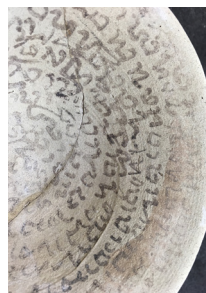
Renata Schiavo

Magic bowls in Oxford

The financing provided by the NINO Outgoing Mobility grant allowed me to fund a research visit to the Ashmolean Museum of Art and Archaeology at the University of Oxford in order to document the museum's collection of Mesopotamian magic bowls. The magic bowls reflect an apotropaic praxis that obtained in late antique Mesopotamia where the insides of simple clay bowls were inscribed with protective incantations in several dialects of Aramaic, as well as geometric designs, invented or pseudo-scripts, drawings of demons, and a variety of magical signs and other graphic innovations. Once inscribed, the bowls were inverted and buried beneath the floors of people's homes where they worked to adjure various supernatural beings and to trap harmful demons.

The bowls in the antiquities collection of the Ashmolean had previously only been catalogued briefly in an article by Cyrus Gordon in 1941. Gordon's publication contained no photographs, however, and contained only several preliminary translations of certain passages from some of the Aramaic bowls. As I found out, several new bowls have also entered the collection since Gordon first addressed its contents some 80 years ago. While in Oxford, I photographed the entire collection of bowls – a total of twenty two – including the bowls inscribed with Aramaic, and those inscribed with Jewish Aramaic pseudo-scripts, pseudo-squiggles, and other graphic

innovations. The texts of some of the Aramaic bowls are very faded, and the direct consultation of their damaged surfaces allowed me to better verify their incantations (where even high quality photographs might not have permitted difficult letter forms to be distinguished in the future). As to the bowls inscribed with invented and pseudo-scripts (see the attached photographs), the different forms and uses of writing and visual media reflected in these bowls allow us to examine shifting perceptual orientations towards writing as an act of physical and cultural intervention.

I am very grateful to acknowledge the support of the NINO in affording me the opportunity to travel to Oxford to document these important but much neglected objects from late antiquity.

Daniel James Waller

The “Lady of Warka” and Prof. Böhl’s collection

From 2nd to 9th of February I had the opportunity to study at Leiden thanks to the NINO Incoming Mobility Grant. The main goal of the study trip at NINO was acquiring new material regarding the exhibition “The Lady of Warka and the Archaeology of Meanings” that will be held in the Venice National Archaeological Museum at the end of 2020. The exhibition will showcase the so-called “Lady of Warka”, the earliest sculpted

human head represented with natural proportions dating back to 3100 B.C. The exhibition will include several panels regarding: 1) the old city of Uruk (mod. Warka) during the 4th millennium B.C., 2) the German excavations of the site and 3) above all the discovery of the “Lady”. The “Lady of Warka” will be displayed outside Iraq for the first time since its discovery and will be available to the general public from Europe and all over the world.

Prof. Franz de Liagre Böhl (1882-1976) visited Warka in 1939, right around the time the German excavations unearthed the “Lady”. Since he was one of the first Assyriologists to have witnessed the discovery of the famous sculpted human head, his photos and annotations are essential for the sake of the exhibition. Nowadays, NINO’s archives keep the exceptional collection of hundreds of glass slides realized by Prof. Böhl during his field trips to Iraq and dozens of his manuscripts and typescripts related to the “Lady of Warka”.

At the end of my study trip I was able to collect all that invaluable material, essential for the future exhibition. Moreover, I had the great opportunity to visit the NINO library, where I could find all the books, journals etc. about Warka/Uruk that I did not find elsewhere.

My experience at NINO was exceptional and definitely fruitful. I found there the perfect environment to study, carry out my research and mature as a scholar. My warmest thanks go to NINO’s staff which was always available for every need and took care of me until the last day of my study trip. I consider myself very lucky for having the opportunity to gain this experience and I wish to visit Leiden and to meet the close-knit team of NINO again in the future!

Mirko Surdi

